

Hazırlayan:
Prof. Dr. Kerem Alkin
Türkiye İMSAD Ekonomi Danışmanı

Şahsi beklentim yüzde 40 AK Parti-MHP, yüzde 60 'yeniden seçim' yönünde. Bununla birlikte, MHP'nin çok sert tutumuna karşılık, CHP AK Parti'nin koalisyon şartlarına büyük ölçüde 'evet' derse, piyasalar AK Parti-CHP koalisyonunu çok olumlu karşılayacaktır. Bu senaryoda, ilk aşamada dolar kuru 2,66-2,70 TL bandına kadar çekilebilir.

- Geçen hafta raporu kaleme aldığımız saatlerde, seçim sonuçlarına yönelik fiyatlandırma dolar-TL kurunda 2,72-2,76 TL düzeyindeydi. Ancak, küresel yatırımcıların seçim sonuçlarına yönelik ilk tepkileri, yurtiçi piyasa aktörlerinin pozisyonları ile birleşince, dolar-TL kurunun 2,78-2,82 TL bandını zorladığını, Hazine kağıtlarında, gösterge tahvilin 2. el faizinin yüzde 10,5'e dayandığını ve Borsa İstanbul 100 Endeksi'nin çok sert bir kayıp yaşadığına şahit olduk. Bununla birlikte, salı gününden itibaren siyasi liderlerin üslup ve yaklaşımlarındaki yumuşama ve **özellikle çarşamba günü gerçekleşen Cumhurbaşkanı Erdoğan-Deniz Baykal görüşmesinin yankıları ile, bu defa, hafta ortasından itibaren 'koalisyon' senaryolarının ciddiyet kazanması ile birlikte, piyasaların toparlandığını gözlemledik.**
- Bu toparlanma, dolar-TL kurunda geçen hafta raporda sözünü ettiğimiz 2,72-2,76 TL bandına kadar çekilme sonrasında, 2,66-2,70 TL bandının denenmesine dahi sebep oldu. Bununla birlikte, hafta biterken dolar-TL kurunun 2,70-2,74 TL bandına oturduğuna şahit olduk. **Siyasi anlamda yeni bir olumsuzluk ve ABD Merkez Bankası FED'den kaynaklanan yeni bir belirsizlik olmaması koşulu ile, dolar-TL kuru bu haftayı 2,70-2,74 TL bandında geçirebilir.** Gösterge hazine kağıdı 2. el faizi de yeniden yüzde 9,5 düzeyine çekilmeyi deneyecektir. **Esasen, yurtiçi piyasalardaki fiyatlandırmanın yumuşaması, bir ölçüde uluslararası finans kurumlarının raporlarında, Türkiye değerlendirmelerinde koalisyon görüşmelerine ne ölçüde olumlu yönde atıfta bulduklarına bağlı olacak. Yabancı raporları genel bir 'kötümserliğe' işaret ettiği müddetçe, yatırım araçlarının fiyatlandırması yumuşamayacaktır.**

-
- Bu noktada, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Meclis'e girmeyi başarmış olan CHP, MHP ve HDP liderleriyle görüşme çağrısına verilecek olan yanıtlar da, 'koalisyon' müzakerelerinin seyri açısından ipucu verecek. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Azerbaycan ziyareti sonrasında, uçakta dile getirdiği, üç partinin siyasi liderleri ile görüşebileceğine dair açıklamasına ilk tepki MHP Lideri Bahçeli'den geldi ve Bahçeli böyle bir görüşme talebini kabul etmeyeceklerine dair sinyal verdi. **Benzer tepkinin CHP ve HDP liderlerinden de gelmesi halinde, AK Parti ile yapılacak koalisyon pazarlıklarında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konumuna yönelik değerlendirmeler gerginlik potansiyeli taşıyabilir. Piyasaların bu hafta, Beştepe'den çıkacak olası görüşme davetine, partilerden gelen cevapları da takip etmesi gerekecek.**
- Gelelim Avrupa bacağına. Öncelikle Almanya'nın ve önde gelen bir kaç ülkenin makro ekonomik verileri beklenenden iyi gelse de ve euro-dolar paritesi 1,13 doların üzerini test etmiş olsa da, Yunanistan ile Yunan ekonomisine kredi kullandırmış olan taraflar (kreditörler) arasında, Pazar günü, yani dün Brüksel'de yapılan son dakika görüşmelerinin, 45 dakikanın ardından anlaşmazlıkla sonuçlanması, euro-dolar paritesi 1,12 doların altına getirecek gibi gözüküyor. **Yunanistan'a sağlanacak 7,2 milyar euroluk yardımın serbest bırakılması için yapılan müzakerelerin son ayağından da uzlaşma çıkmazken, Yunan Hükümeti'ne ' Euro Bölgesinden çıkabilecekleri' noktasında yapılan uyarılar da artıyor.** Uluslararası piyasalarda gözler, bu hafta Perşembe günü, yani 18 Haziran'da Lüksemburg'da gerçekleşecek olan Euro Bölgesi maliye bakanları toplantısına (Eurogroup) çevrilmiş durumda. Bu toplantıda Yunanistan'ın kaderinin belirlenmesi bekleniyor.
- 14 Haziran Pazar günü, 45 dakikada biten görüşmelerden sonra bir açıklama yapan Avrupa Komisyonu, "Biraz ilerleme sağlansa da, bu toplantıda ihtiyaç duyulan son adım atılamadı. Artık görüşmeler Eurogroup'da sürecek" mesajı verdi. Göreve geleli dört aydan fazla olan Başbakan Tsipras, Euro Bölgesi liderleri ve Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) maaş kesintisi, vergi artışı ve bütçe açığı konularındaki taleplerini yerine getirmeyi bugüne kadar reddetmeyi sürdürmüş durumda. **Almanya'nın tanınmış gazetelerinden Bild, Alman Hükümeti'nin Yunanistan'ın temerrüde düşmesine hazırlandığını iddia etti.** Bild'in görüşmelerle ilgili bilgi sahibi kişilere atıfta bulunarak verdiği haberine göre, Yunanistan Başbakanı Tsipras, Merkel ve Hollande ile gece geç saatlerde gerçekleştirdiği iki saat süren toplantıda vergi artırımını gibi Avrupa Birliği (AB) teklifleri ile ilgili zemin bulamadı.

- Alman Parlamentosu'nda, Yunanistan'a ek finansal yardım sağlanmaması görüşünü savunan üyelerin sayısının arttığı belirtilirken, **Yunan bankalarının müşterilerine yönelik sermaye kontrollerinin de tartışıldığı da iddia ediliyor ki, Yunanlılar, başta Türk bankaları olmak üzere, mevduatlarını transfer etmeyi tercih edebilirler.** Yunan Hükümeti, halkı ve bilhassa Başbakan Tsipras'ı sıkıştırmaya, gözlerini korkutmaya yönelik tüm bu tür haberlere rağmen, Yunanistan'ı Euro Bölgesi'nden çıkarma kararının hala 'teknik' olarak zor olduğu kanaatindeyim. Çünkü, bir ülkenin çıkması, 'çıkış yok' temeline göre kurulmuş olan sistemin sorgulanmasına ve çıkmak isteyen ülke sayısının artmasına sebep olabilir.
- Gelelim ABD cephesine. ABD Merkez Bankası FED'in yarın, yani 16 Haziran Salı günü başlayacak olan Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısı iki gün sürecek. Temmuz ayındaki toplantının tarihi ise 28-29 Temmuz. Yapılan bir kaç anketin ortalamasına bakıldığında, **Şubat ayındaki anketlerde yüzde 25, mart ayındaki anketlerde ise yüzde 30 düzeyinde olan FED'in eylül ayında faiz artırma ihtimali, haziran ayı anketlerinde neredeyse yüzde 80'e dayanmış durumda.** Haziran veya temmuz ayında faiz artırımını ihtimali yüzde 5, ekim ayında faiz artırımını ihtimali de yüzde 5 gözüküyor. Aralık ayında faiz artırımını ihtimali ise yüzde 10'u bir miktar geçmiş durumda. Faiz oranlarını 2006'dan bu yana ilk kez artırmaya hazırlanan FED Açık Piyasa Komitesi üyeleri, bu arada 12,7 trilyon dolarlık ABD Hazine tahvil piyasasındaki değişimleri incelemekte ve piyasadaki faiz dalgalanmasından da (volatilite) endişe etmekte.
- FED yetkilileri, piyasa yapısındaki değişimlerin olağandışı volatilité olaylarına katkıda bulunduğundan endişeliler. Buna örnek olarak tahvil fiyatlarında 15 Ekim'de görülen ani yükseliş gösterilmekte. Tahvil fiyatlarındaki yükseliş, 10 yıl vadeli tahvil faizlerinin 2009'dan bu yana en büyük düşüşü göstermesine neden olmuştu. **Bu tip olaylar, faiz artırımının tahvil faizlerini yukarı iteceğinden endişelenen FED yetkililerini rahatsız ediyor.** Tahvil faizlerinin arzu edilen seviyeden yukarıya çıkması halinde, zaten kırılgan bir toparlanma sürecinde olan ABD ekonomisinde, makro ekonomik genişlemenin riske girebileceği düşünülüyor. **Tahvil piyasasının yapısındaki değişimin makro ekonomide olumsuz reaksiyonu güçlendirebileceği konuşuluyor.**
- Connecticut'taki RBS Securities'in ekonomistlerinde Guy Berger, "FED yetkilileri finansal koşulları kontrollü bir şekilde sıkılaştırmak istiyorlar. Hızlı bir şekilde terse çeviremeyecekleri bir gelişmeye neden olmak istemiyorlar" görüşüne işaret ediyor. Ekonomistler, FED'in faiz artırımına başlamak için en erken Eylül ayına kadar bekleyeceğini düşünüyorlar. **Geçtiğimiz hafta, dünyaca tanınmış ABD'li ekonomi ve**

finans yayın organı Wall Street Journal'ın (WSJ) anketine katılan 66 ekonomistin yüzde 72'si, FED'in ilk faiz artırımının Eylül'de geleceği tahmininde bulundu. Ekonomistlerin yüzde 3'ü Haziran ayını işaret etti. Diğer bir yüzde 3'lük kesim ise artırımın Temmuz'da gerçekleşeceğini öngördü.

- Geçtiğimiz hafta, beklenenden kuvvetli gelen perakende satış ve üretici fiyatları enflasyonu da ekonomistleri eylül ayında faiz artırımını kararına yaklaştırmış gözüküyor. Economic Outlook Group LLC'den Bernard Baumohl, "Çarşamba günü açıklanan güçlü perakende satışlar verisi ve son günlerde gelen diğer güçlü verilerin ardından, faiz artırımının Haziran gelmesi gerektiğini düşünüyorum. **Bence, gelecek haftaki toplantıda faiz artırımını ciddi şekilde değerlendirecekler. Ancak daha fazla veri elde etmek için Eylül ayını bekleme kararı almaları da mümkün**" ifadelerine **yer vermiş.** Ankete katılan ekonomistlerin yüzde 5'i Ekim, yüzde 9'u Aralık ayını işaret etmiş. Yüzde 8'lik bir kesim ise, 2016 yılına kadar bekleneceğini işaret etmiş durumda.